

AAAs 50 års jubilæumskonference:

Kathy Jenkins satte fokus på arbejds miljøet i Storbritannien

Af Thora Brendstrup

Kathy Jenkins, Scottish Hazards

Kathy Jenkins kommer fra Scottish Hazards, som er en del af UK Hazards, en NGO som støtter ikke-organiserede ansatte, som er kommet til skade på deres arbejde og opfordrer dem til fagforeningsmedlemskab.

Hele Kathys oplæg og powerpoints fra AAAs jubilæumskonference kan findes under fanen „Om AAA“ på hjemmesiden: <https://aktionsgruppen.dk/50-aars-jubilaeum-2025/>

Kathy har været med i de fleste af AAAs europæiske konferencer i EWHN. Vi havde bedt hende om at vurdere, hvilken betydning de 15 EWHN konferencer over 30 år har haft for arbejds miljøet samt give nogle bud på, hvad der er Europas største arbejds miljøproblemer fremover. Her er et sammendrag af hendes oplæg, oversat og forkortet af Thora Brendstrup.

Falske selvstændige

Kun 30 % af alle ansatte er medlem af en fagforening i UK. Det er et almindeligt vilkår, at man arbejder uden garanteret timetal. De utrygge „nul-timers kontrakter“ er udbredte, og mange arbejder som „falske selvstændige“ i en række brancher. Hazards laver kampagner: „Bedre end nul“ og på hospitalerne „Unite in hospitality“. Unite er en af de store engelske fagforeninger.

Arbejds miljø & Sundhed

Nr. 1 – januar 2026
udgivelse nr. 38 – udgives af:

**Aktionsgruppen
Arbejdere Akademikere**

Klubhuset
Dortheavej 39
2400 København NV

aaa@aktionsgruppen.dk
www.aktionsgruppen.dk

Redaktion:

Janne Hansen
Ansvarshavende redaktør

Lars H. Nielsen,
Redaktør

Thora Brendstrup,
Medlem af AAA's bestyrelse

Pia Hahnemann

Det europæiske arbejdsmiljønetværk, EWHN blev tilknyttet ANROEV, Asian Network for the Rights of Occupational and Environmental Victims, hvor Kathy Jenkins og Gerhard Elsigan repræsenterede EWHN.

AAAs 50 års jubilæumskonference (fortsat)

Siden 2010 er tilsynsmyndighederne halveret. Samtidig stiger overvågningen af ansatte, specielt i distributionscentre som Amazon.

Arbejdsbetinget stress er i stigning, en række fagforeninger har kampagner på området.

Et andet område i fokus er bekæmpelse af uønskede seksuelle tilnærmelser, som ikke bliver anset for et sundhedsproblem af sundhedssektoren!

Vold mod ansatte

Adskillige kampagner fokuserer på at hindre vold mod ansatte, specielt i transportsektoren, i distributionssektoren og blandt servicemedarbejdere.

EWHN-konferencerne har været specielt hjælpsomme i form af viden om, hvordan bedriftssundhedstjenester og arbejdsmedicinske afdelinger fungerer i de forskellige lande. De findes stort set ikke i Skotland.

De engelske og skotske fagforeninger er også gået ind i ydremiljø debatten bl.a. med kampagnen TUCAN, Trade Union Clean Air Network: Clean air is good for You.

Endelig omtalte Kathy de mange internationale kontakter, der blev oprettet gennem EWHN konferencerne, som samlede gæster fra en lang række lande: Kina, Korea, Japan, Indien, Ægypten, Sydafrika, Mexico, Brasilien og USA.

EWHN blev tilknyttet ANROEV, Asian Network for the Rights of Occupational and Environmental Victims, hvor Kathy Jenkins og Gerhard Elsigan repræsenterede EWHN.

På den sidste EWHN-konference i København 2018 var der planer om et „Global Network of Activists“, men der blev ikke fundet penge til det.

Gerhard Elsigan:

Meget af det, vi kæmpede for, er nu mainstream

Af Thora Brendstrup

Gerhard Elsigan (t.v.), Østrig. Gerhard har ligesom Kathy Jenkins været med i de fleste EWHN konferencer. Her er hans oplæg, forkortet og oversat af Thora Brendstrup:

Europa har 100 års tradition for interesse i arbejdsmiljø. Der var mange gamle institutioner, som var stolte af sig selv, men de fulgte ikke hurtigt nok med tiden.

I 1970'erne begyndte de nye kemiske stoffer at være noget, som arbejdere og fagforeninger gerne ville have mere information om. Myndighedernes kontrol med stofferne var svag. Man skaffede sig information fra bøger og artikler, internettet var ikke udbredt.

I Østrig fik vi rejselegat fra et universitetsinstitut til at besøge arbejdsmiljøkolleger i andre europæiske lande. Vi var fascinerede af de danske multidisciplinære BST'er. På universiteterne blev der lavet videnskabsbutikker, og NGO'erne afholdt deres første konferencer, specielt AAA i København i 1990. I Østrig dannede vi NGO'en, som vi kaldte ppm.

Risikovurderinger

EU forlangte, at virksomhederne skulle lave deres egne risikovurderinger. EU gav penge til arbejdsmiljøprojekter, bl.a. til EWHNs kampagne om organiske opløsningsmidler og om brugen af dem i trykkerierne.

EWHN dannede undergrupper om aktuelle emner, om BST, om arbejdsbetinget stress og om nanomaterialer. I EWHN kunne man „høre græsset gro“, fordi emnerne blev taget op mange år før, de store institutioner interesserede sig for dem.

Hvad har forandret sig til det positive?

- EU har tvunget medlemslandene til at udvikle deres forebyggende arbejdsmiljøsystemer.
- Der er kommet bedre regulering af kemikalier.
- Internettet har forandret måden, vi kommunikerer på.
- I virksomhederne får arbejdsmiljøeksperterne større opmærksomhed.

...og til det negative?

Arbejdsgiverne bekæmper „bureaukrati“, f.eks. de skriftlige risikovurderinger. De bekæmper kædeansvar, fordi det er ekstra udgifter.

Det gamle slogan „Det er din egen skyld“ er blevet ændret til det positivt ladede „selvregulering“, så opmærksomheden ikke længere er på selve arbejdets organisering.

Konklusion

Gerhard Elsigan konkluderede: EWHN opstod på det helt rigtige tidspunkt for mange af os i Europa.

Meget af det, vi kæmpede for, er nu mainstream.

„Lange arbejdsdage og for meget pres er ikke godt for dig eller dit arbejde“.

Hele oplægget findes på hjemmesiden under fanen „Om AAA“: <https://aktionsgruppen.dk/50-aars-jubilaum-2025/>
Læs om EWHNs historie på AAAs hjemmeside under fanebladet EWHN (<https://aktionsgruppen.dk/category/internationalt/ewhn/>)

Billeder fra byggepladser:

Man skal se det, for at tro det

Faglig sekretær i 3F har delt en række af sine mareridtsbilleder fra byggepladser i Storkøbenhavn. Billederne er så absurde, at det næsten ikke er til at fatte.

Af Lars H. Nielsen, fotos: Freddy Ridderhaugen

Freddy Ridderhaugen 2024

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Adgangsvej - med snublegaranti og påkørselsret

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Vinder i kategorien „Vi snubler på arbejde“ – flot snublefælde og en herlig dunkel belysning. (Byggeri i Sydhavnen).

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Nedstyrtningsfare? – tja..bum..bum
Tagrenovering i København.

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Carlsberg Byen/„Stairways to Skadestuen“ af projektlederfirmaet Arpe og Kjeldsholm A/S.

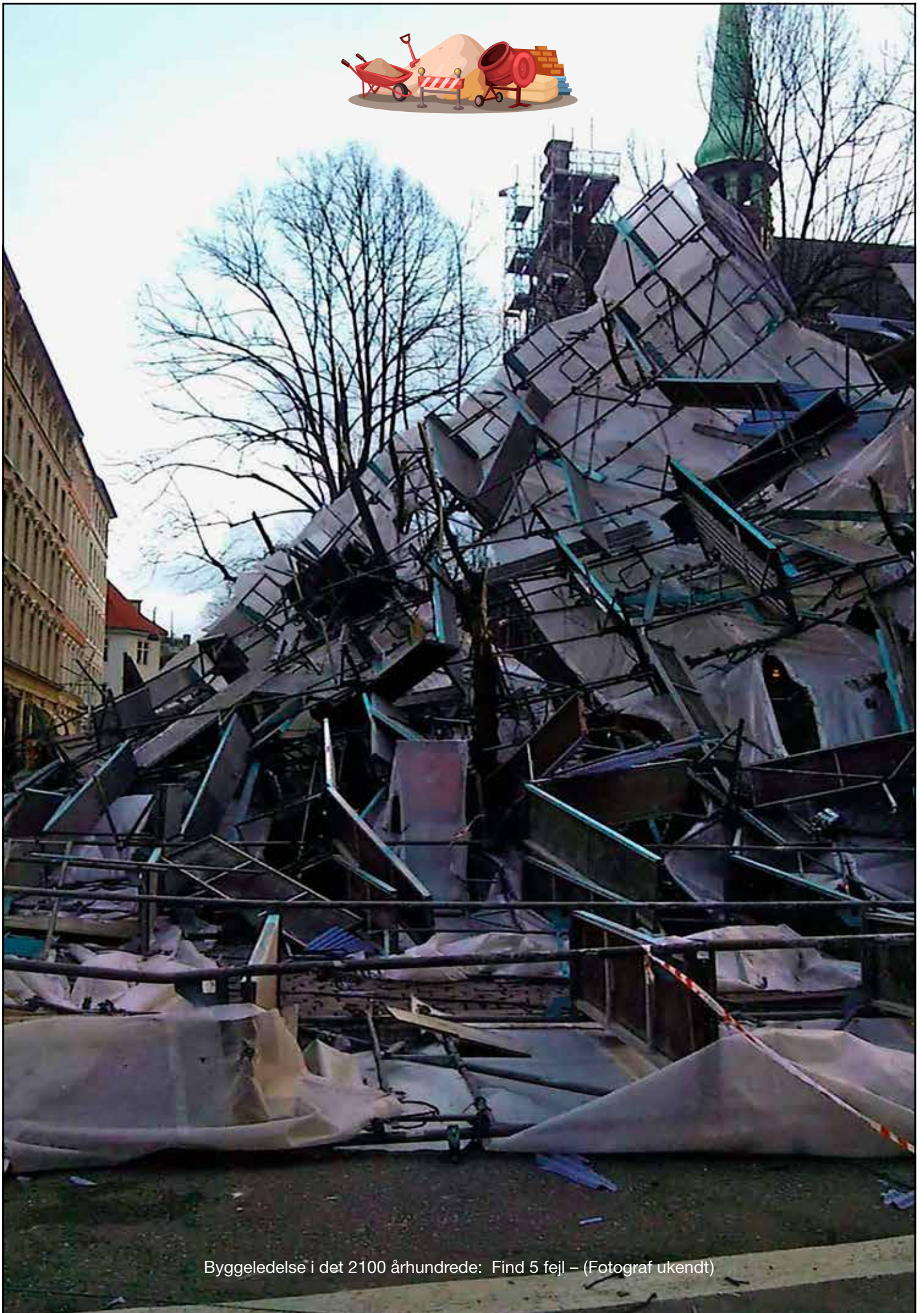
Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Byggeri overfor Fields på Amager.
Adgangsvej? – I kan da bare bruge ski eller skøjter.

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Iflg. dagbladet Børsen, scorede Saxo Banks 2 ejere personligt 197,5 mio. kr. på byggeriet af Saxobanks domicil – hvor mange arbejdsskader mon byggefolkene scorede?

Byggeledelse i det 2100 århundrede:
Grønttorvet i Valby/Arbejdstilsynet fandt ingen fejl og mangler (hvilket efterfølgende, på Byggefagenes foranledning, førte til en ændring af tilsynets besøgsprocedure).

Byggeledelse i det 2100 århundrede: Find 5 fejl – (Fotograf ukendt)

Lempelse af anmeldepligten kan have store konsekvenser

Af Søren Jensen, Dansk El-forbund, Faglig sekretær | København

Den 2. september 2025 risikerer at blive en skelsættende dag, som mange på det danske arbejdsmarked overhovedet ikke lægger mærke til, men som i fremtiden kan have store konsekvenser for de danske lønmodtagere.

Det handler om at Arbejdstilsynet den 2. september 2025, på opfordring fra regeringen, har været med til at formulere et lovforslag, som skal til høring, om at lempe reglerne for, hvornår en arbejdsskade skal anmeldes. I dag er reglerne sådan, at har man 1 dags fravær fra ens normale arbejdsopgaver pga. en arbejdsskade, har virksomheden 14 dage til at anmelde sagen, hvor det nye lovforslag vil ændre dette til, at en skade først skal anmeldes efter 3 dages fravær fra ens normale arbejdsopgaver.

Det lyder måske ikke som det store, men i forvejen løber vi ind i virksomheder, der aktivt prøver at undgå at anmelde skader ved 1 dags fravær fra ens normale arbejde.

Der er ikke en forventning fra Dansk El-Forbund i København om, at ændringen vil give et negativt udslag i henhold til erstatningsskadesager, da man ved en méngrad ved en arbejdsskade i de tilfælde vil have længere fravær end 1 dag fra ens normale arbejdsopgaver. Der er dog en frygt for, at 1/3 af de anmeldte ulykker vi får ind i forvejen vil forsvinde fra statistikkerne. Det er det, der kan gøre den 2. september 2025 til en dag, man kan huske tilbage på, som en ikke positiv dag.

Anmeldte ulykker forsvinder

For hvad betyder det, når potentielt 1/3 af alle anmeldte ulykker forsvinder? Ulykkesstatistikker bruges b.l.a. til at se, hvilke områder der skal sættes

ressourcer ind på for at undgå ulykker og få kortlagt udfordringerne med arbejdsskader, så det arbejdende folk fortsat kan arbejde til den efterhånden meget høje pensionsalder for mennesker med et hårdt fysisk arbejde fra en tidlig alder på arbejdsmarkedet. Samtidig kan det få virksomheders statistikker omkring arbejdsulykker til at se væsentlig pænere ud, end de egentlig er.

Hvis statistikkerne omkring arbejdsulykker i Danmark ender med at være et sminket lig med store mørketal, kan det også give politikere, der leder efter finansiering til diverse politiske idéer, et sted de kan kaste deres glubske øjne på som b.l.a. ressourcerne til Arbejdstilsynet, og udsulte dem endnu mere igen.

Meget smart af regeringen at få Arbejdstilsynet med på lovudkastet. Så har man allerede et godt argument for at kunne nuppe flere ressourcer fra dem, næste gang der mangler penge på finansloven.

Asbestskandalen i Århus

Af John Graversgaard

Rådhuset i Århus har været fyldt med asbest. Det har fyldt meget i medierne i Århus. Politikere og embedsfolk har forsøgt at feje det ind under gulvtæppet - men forgæves. En ansat på rådhuset har gjort en stor indsats for at bringe det frem i lyset. Takken var en fyreseddel.

Enhedslisten har som det eneste parti kæmpet for at rydde op i skandalen. Bl.a. med forslag om en undersøgelse af ansvaret for at det gik galt, og med forslag om en offentlig undskyldning til den kommunalt ansatte som forstod alvoren og råbte på handling. Byrådets flertal afviste dette, også de såkaldte „arbejderpartier“.

Whistleblowerens ofre

Det kan have store konsekvenser for whistleblowerne at råbe op. Selv i virksomheder som praler af at have ”whistleblowerordninger”. På Århus rådhus havde den ansatte personalerum og arbejdsplads i kælderen i 10 år. Herunder mens der blev udført renoveringsarbejde i bl.a. kælderen på rådhuset. Renoveringsarbejdet indeholdt asbestsaneringsarbejde og rengøring efter asbestsanering.

Det er påvist i rapport fra eksternt firma, at denne renovering og meget

andet asbestarbejde i en lang årrække ikke blev håndteret efter arbejdsmiljøreglerne, at Århus kommune groft har forsømt sine pligter som bygherre, og at ansatte på rådhuset, særligt de håndværkere, der har været beskæftiget med arbejdet, har været udsat for sundhedsfare.

Asbest kan give kræft

Asbestudsættelse kan medføre kræftsygdom 20-40 år efter, at man har været udsat for asbestpåvirkning. En tidligere ansat, i 15 år på rådhuset, er således død af arbejdsbetinget lungehindekræft.

Den fyrede medarbejder var håndværker og kendte reglerne for asbesthåndtering. Han opdagede at noget var helt galt med håndteringen på rådhuset og råbte op til arbejdstilsyn, arbejdsgivere og til byrådsmedlemmer. Der var ikke taget prøver, som der skulle, inden man renoverede. Håndværkere sleb, skar og borede i det sundhedsskadelige produkt, uvidende om den fare, de befandt sig i. Dernæst, da der blev asbestsaneret og efterfølgende rengjort, på grund af pålæg fra Arbejdstilsynet, advarede han om, at det stadig var sundhedsfarligt at færdes i kælderen. Der var stadig asbeststøv i kælderen.

Advarslerne blev mødt med en fyreseddel og mistænkeliggørelse. Rådmanden lod udarbejde en rapport over „uforklarlige fund“ af asbeststøv. Rapporten efterforskede ikke forklaringer, men påstod at asbeststøvet alene kunne være placeret - af whistlebloweren, som derefter blev fyret.

Den nyeste rapport påviser, at kommunen groft har forsømt sit arbejdsgiveransvar og udsat et stort antal ansatte for sundhedsfare fra asbest.

Enhedslisten

Enhedslisten mente, at byrådet skyldte medarbejderen en stor tak for at have råbt op og en undskyldning for uberetigede beskyldninger.

Det er ikke mindst den fyrede Whistleblowers fortjeneste, at rådmanden nu har dokumenteret byrådets forsømmelser. Nu inddrager de faglige organisationer og er fremadrettet på vej til korrekt asbesthåndtering i kommunens ejendomme.

Den fyrede håndværker arbejder nu i en virksomhed, hvor sikkerheden hele tiden kontrolleres af ansatte, kompetente medarbejdere, som altid er parat til at hjælpe og vejlede medarbejderne i sikring af arbejdsmiljøet.

Eva Smedegaards NOVO bøn

Eva Smedegaard er præst og har skrevet noget så usædvanligt og overraskende som en bøn om at være truet på sit levebrød.

Af Lars H. Nielsen, redaktør af Arbejdsmiljø & Sundhed

Arbejdsmiljø & Sundhed bringer en poetisk, lyrisk tekst i hvert nummer. Denne gang bringer vi et uddrag af Eva Smedegaards NOVO bøn. Det er formentlig en historisk tekst, hvor en præst sætter ord på en spændingsfyldt og usikker tid for mange ansatte i en af Danmarks største virksomheder.

(uddrag)

“Kære Gud.

Tak for at du ser vores skrøbelighed.

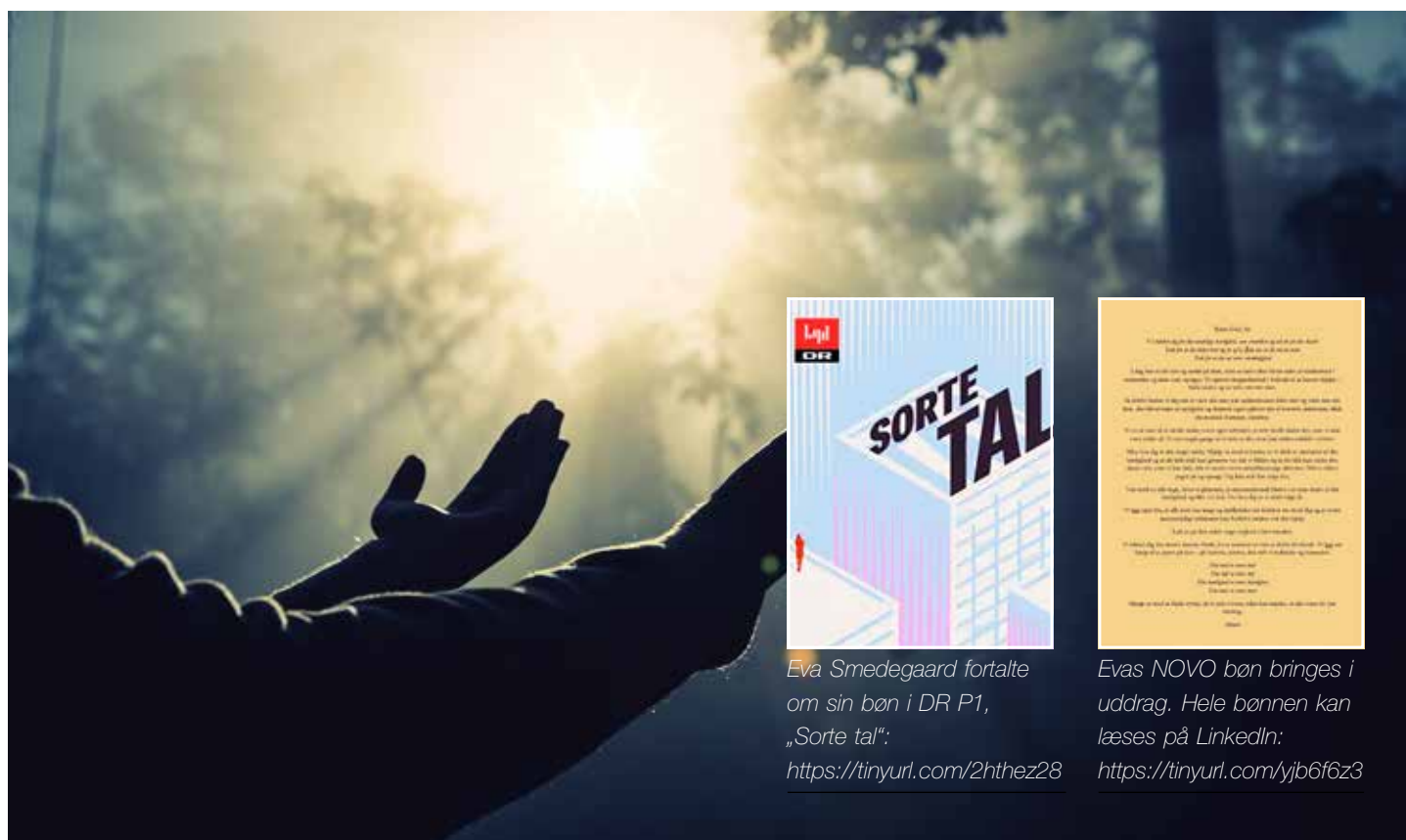
I dag har vi talt om og tænkt på dem, som er ramt eller bliver ramt af usikkerhed i ansættelsen og dem, som opsiges. Vi oplever magtesløshed i forhold til at kunne hjælpe - både andre og os selv, når det sker.

Derfor beder vi dig om at være alle nær, når usikkerheden føles stor og være nær alle dem, der bliver ramt af opsigelse og dermed også oplever tab af kontrol, relationer, tillid, økonomisk formåen og identitet.

Vi er vant til at skulle skabe vores egen identitet, selv at skulle skabe det, som vi kan være stolte af. Vi tror nogle gange, at vi kun er dét, som kan måles udadtil i verden”.

Eva Smedegaard, tidl. HR-chef hos Novo Nordisk og nuværende sognepræst ved Jystrup-Valsøllille sogn.

Eva Smedegaard fortalte om sin bøn i DR P1, „Sorte tal“: <https://tinyurl.com/2hthez28>

Evas NOVO bøn bringes i uddrag. Hele bønneren kan læses på LinkedIn: <https://tinyurl.com/yjb6f6z3>

Bliv medlem af AAA

Har du lyst til at blive medlem af Aktionsgruppen?

Vi arrangerer møder om aktuelle arbejdsmiljøemner, laver pjecer og hjemmeside-information, samarbejder med aktivister i andre lande m.v.

Her har du muligheden for at mødes med mange forskellige arbejdsmiljøfolk.

Du kan melde dig ind via: <https://aktionsgruppen.dk/meld-dig-ind-her/>

Find AAA på Facebook

Seneste nyt m.v. fra Aktionsgruppen kan også findes på Facebook. Søg efter:
Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere –
For et bedre arbejdsmiljø

<https://www.facebook.com/groups/541248756717192>